

Forslag til lov om køb på afbetaling.

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 3. juni 1954.*)

§ 1.

Ved køb på afbetaling forstås i denne lov køb af løsøre, hvor betalingen skal erlægges i afdrag, af hvilke eet eller flere forfalder til udbetaling, efter at den solgte ting er overgivet til køberen, og hvor sælgeren derhos har betinget sig ret til at tage tingen tilbage, hvis køberen ikke opfylder sine forpligtelser, eller har forbeholdt sig ejendomsret over tingen, indtil betalingen helt eller delvis er erlagt.

Aftale, der er betegnet som lejekontrakt, eller hvorefter betalingen iøvrigt fremtræder som vederlag for tingens brug, betragtes alligevel som køb på afbetaling, når det må antages at have været meningen, at modtageren af tingen skal blive ejer af den.

Summen af de afdrag, som køberen i henhold til aftalen skal erlægge, betegnes i denne lov som afbetalingsprisen.

Sælgeren kan ikke gyldigt betinge sig ret til at tage tingen tilbage eller forbeholde sig ejendomsret over tingen, medmindre han ved tingens overgivelse til køberen er fyldstgjort for mindst 15 pct. af afbetalingsprisen, hvis sidste afdrag efter aftalen skal erlægges senere end 1 år efter tingens overgivelse, og ellers en tolvtedel af afbetalingsprisen. Ved salg af bøger er det dog tilstrækkeligt, at sælgeren, inden nogen del af det købte overgives til køberen, er fyldstgjort for et beløb svarende til det største beløb, der efter aftalen forfalder til betaling indenfor en måned.

Er afbetalingsprisen under 200 kr., kan sælgeren ikke betinge sig renter, der ikke er indregnet i afbetalingsprisen.

§ 2.

Undlader køberen at opfylde sin betalingspligt, har sælgeren ikke af den grund ret til at tage tingen tilbage, fordrer afdrag betalt, som ellers ikke ville være forfaldet, eller gøre anden aftalt, særlig retsvirkning af undladelsen gældende, medmindre køberen er udeblevet med et beløb 14 dage efter dets forfaldstid, og dette beløb udgør enten mindst en tiendedel af afbetalingsprisen eller, hvis der i beløbet indgår flere afdrag, mindst en tyvendedel deraf, eller udgør hele sælgerens restfordring.

Hvis køberen, inden tingen er taget tilbage, har betalt det beløb, som ikke blev erlagt i rette tid, med tillæg af renter og sælgerens eventuelle omkostninger, kan sælgeren ikke gøre nogen af de i stk. 1 nævnte retsvirkninger gældende, såfremt dette ville virke ubilligt.

§ 3.

Vil sælgeren tage tingen tilbage, skal ved opgørelse mellem parterne tingens værdi ved tilbagetagelsen regnes køberen tilgode.

Ved tingens værdi forstås det beløb, som sælgeren kan indvinde ved at sælge tingen på hensigtsmæssig måde eventuelt efter en rimelig istandsættelse.

§ 4.

Sælgeren kan, når tingen tages tilbage, regne sig tilgode:

1. De ved tilbagetagelsen ubetalte afdrag, for hvilke den i aftalen fastsatte betalingsfrist er kommet.

*) Se tillæg A. sp. 1521; tillæg B. sp. 1121 og 1153; folketingstidende: fræmsættelsen sp. 2240, 1. behandling sp. 2961, 2. behandling sp. 5908, 3. behandling sp. 6080.

2. En så stor del af de øvrige ubetalte afdrag, som kontantprisen udgør af afbetalingsprisen.
3. Renter, som sælgeren kan kræve. Såfremt afbetalingsprisen ikke overstiger 3 000 kr., tages der dog intet hensyn til renter, selvom der i aftalen er vedtaget rentebetaling.
4. Nødvendige omkostninger ved tilbage-tagelsen.

Ved kontantprisen forstås den pris, for hvilken tingene ved aftalens indgåelse kunne være købt mod kontant betaling. I tilfælde, hvor afbetalingsprisen ikke overstiger 3 000 kr., anses kontantprisen for at udgøre ni tiendedele af afbetalingsprisen, hvis ikke andet oplyses.

§ 5.

Hvis tingens værdi overstiger det beløb, som sælgeren kan beregne sig efter § 4, kan han ikke tage tingene tilbage, medmindre han samtidig betaler køberen det overskydende beløb eller i de i § 13, stk. 2 og 3, omhandlede tilfælde stiller sikkerhed for betalingen.

Hvis tingens værdi er mindre end sælgerens fordring efter § 4, kan sælgeren ikke fordre mere betalt end det overskydende beløb.

§ 6.

Har sælgeren fremsat krav på at få tingene tilbage, kan køberen afgøre sit mellemværende med sælgeren ved at betale dennes restfordring, beregnet efter reglerne i § 4. Gør han det, må tingene ikke tages tilbage.

Har sælgeren fået tingene tilbage, har køberen ret til i 14 dage derefter at indløse den mod at betale den værdi, tingene havde ved tilbagebetalingen, samt det beløb, som sælgeren måtte kunne fordre efter § 5, stk. 2.

Selvom sælgeren ikke har fremsat krav på at få tingene tilbage, kan køberen til enhver tid forlange opgørelse som fastsat i stk. 1. Ved betaling udenfor fastsat betalingsstermin sker der dog ingen nedsættelse efter bestemmelsen i § 4, stk. 1, nr. 2, af det første efter betalingen forfaldende afdrag.

§ 7.

Er flere ting solgt på afbetaling ved samme aftale, og fremsætter sælgeren krav på at tage dem tilbage, har køberen ret til

at udtage en eller flere af tingene efter eget valg mod at betale det beløb, hvormed sælgerens restfordring, beregnet efter reglerne i § 4, overstiger værdien af de øvrige ting. Er restfordringen mindre end denne værdi, har køberen krav på, at det overskydende betales ham samtidig med tilbagebetalingen.

Hvis sælgeren har taget tingene tilbage, har køberen ret til i 14 dage derefter at indløse en eller flere af tingene efter eget valg mod at betale den værdi, som den eller de pågældende ting havde ved tilbagebetalingen samt det beløb som sælgeren måtte kunne fordre efter § 5, stk. 2.

Køberen har dog i intet tilfælde ret til at overtage nogen ting der hører således sammen med ting som sælgeren tager tilbage, at fraskillelsen ville medføre væsentlig værdiforringelse af det tilbagetagne.

§ 8.

Sælgeren kan ikke forbeholde sig, at køberens ret efter et køb på afbetaling skal være betinget af, at han opfylder sine forpligtelser efter et andet køb eller iøvrigt betaler beløb, som sælgeren ikke kan godskrive sig efter § 4.

Ejheller kan sælgeren betinge sig, at beløb, som køberen indbetaler, først skal afskrives på andre købet uvedkommende fordringer, medmindre de hidrører fra reparation af tingene eller andre foranstaltninger vedrørende denne.

En bestemmelse i en aftale om køb på afbetaling kan iøvrigt tilsidesættes helt eller delvis, hvis det ville være utilbørligt eller klart stridende mod god forretningsskik at gøre den gældende.

Er der aftalt en urimelig afbetalingspris, skal prisen nedsættes til, hvad der skønnes rimeligt. Afkortningen sker da i det eller de sidste beløb, der skal betales efter aftalen. Har sælgeren krævet et urimeligt vederlag for at give køberen henstand eller andre lempelser i kontraktvilkårene, sker afkortning på samme måde.

§ 9.

Er det i aftalen bestemt, at køberens unkladelse af at opfylde sine forpligtelser skal medføre, at tilbagestående afdrag forfalder til betaling tidligere end til de fastsatte

tider, og afkræver sælgeren under påberåbelse heraf køberen et større beløb, end der ellers ville være forfaldent, bliver sælgerens fordring at beregne efter de i § 4 givne regler.

For sælgerens tilgodehavende kan der ikke gøres udlæg i den solgte ting. Udlæg kan derimod ske i køberens øvrige formue; dog kan køberen, hvis sådan retsforfølgning kan antages at påføre ham tab, der ikke findes rimeligt, henvise sælgeren til, såvidt tilstrække kan, at søge fyldestgørelse ved tingens tilbagetagelse i overensstemmelse med reglerne i §§ 2—7.

§ 10.

Vil sælgeren tage tingene tilbage, kan det ske ved fogedens hjælp, såfremt der om købet er oprettet et af køberen underskrevet dokument, hvoraf køberen har modtaget en genpart, og som

1. indeholder forbehold om sælgerens ejendomsret eller om sælgerens ret til at tage tingene tilbage,
2. angiver, hvad køberen skal erlægge, og forfaldstiden for hvert enkelt afdrag.

Begæringen til fogeden skal være affattet skriftligt og være bilagt det nævnte dokument og en udregning af, hvad sælgeren kræver i henhold til § 4.

Søges tingene tilbagetaget på grund af forsinkelse med betalingen, kan fogeden bestemme, at forretningen skal udsættes, såfremt det sandsynliggøres, at køberen på grund af sygdom, arbejdsløshed eller andet undskyldeligt forhold er kommet i økonomiske vanskeligheder, der må antages at være forbigående. Udsættelsen kan ikke strække sig udover 4 måneder fra den dag, da det første af de ikke betalte beløb efter aftalen forfaldt til betaling. Udsættelse må ikke gives, hvis sælgerens ret til tingene derved udsættes for fare, eller hvis hensynet til sælgeren iøvrigt taler afgørende derimod. Fogeden kan fastsætte særlige vilkår for udsættelsen og kan, hvis køberens forhold giver anledning dertil, til enhver tid bestemme, at forretningen skal fremmes.

§ 11.

Fogeden kan tilsige køberen til møde på fogedkontoret. Når sælgeren ønsker det, kan sådan tilsigelse navnlig også finde sted, for-

inden der er påbegyndt indsættelsesforretning.

Udebliver køberen uden lovligt forfald, eller vægrer han sig ved at fremkomme med de oplysninger, der er fornødne til sælgerens indsættelse i besiddelse af tingene, finder reglerne i § 609, stk. 3, jfr. § 520, stk. 2, i lov om rettens pleje anvendelse.

§ 12.

Under indsættelsesforretningen har fogeden at vejlede parterne, forsåvidt de ikke giver møde ved sagfører.

Tingens værdi ansættes af fogeden, i fornødent fald med tilkaldelse af sagkyndig bistand.

Såfremt en af parterne er utilfreds med værdiansættelsen, kan denne gøres til genstand for fornyet prøvelse af fogeden efter optagelse af skøn. Begæringen om skøn må fremsættes, forinden fogedforretningen er sluttet, og den, der begærer skønnet, må deponere eller stille sikkerhed for omkostningerne ved skønnsforretningen, derunder vederlag til skønsmændene. Ved opgør af parternes mellemværende afgør fogeden, hvem af dem der skal bære omkostningerne.

Finder fogeden, at det beløb, som sælgeren har beregnet til dækning af omkostningerne ved tingens tilbagetagelse, er større end rimeligt, kan han nedsætte det til et passende beløb.

§ 13.

Er der efter de foreliggende omstændigheder tvivl om, hvorvidt sælgeren har ret til at tage tingene tilbage, kan fogeden gøre indsættelsesforretningen betinget af, at sælgeren stiller sikkerhed for det tab, der ved en uretmæssig tilbagetagelse ville påføres køberen.

Er der tvivl om, hvorvidt sælgeren skal betale køberen noget for tingens tilbagetagelse, eller om, hvor meget han skal betale, kan fogeden gøre indsættelsesforretningen betinget af, at sælgeren stiller sikkerhed for det omstridte beløb.

Samme regel gælder, hvor en af parterne erklærer under anke at ville bestride værdiansættelsen i henhold til § 12.

I tilfælde af sikkerhedsstillelse har fogeden at henlede køberens opmærksomhed på bestemmelserne i § 14.

§ 14.

Har fogeden i medfør af § 13, stk. 1 eller 2, indsat sælgeren i besiddelse af tingen mod sikkerhedsstillelse, kan enhver af parterne forlange afgjort ved fogedretten, hvorvidt det til sikkerhed stillede beløb skal tilfalde køberen eller tilbagegives sælgeren. Begæring herom skal fremsættes inden en uge, efter at sælgeren er sat i besiddelse af tingen. Under sagens behandling for fogedretten påhviler der fogeden den samme vejledningspligt som under indsættelsesforretningen. Fogedens kendelse, til hvis afsigelse parterne skal tilsiges, kan fuldbyrdes efter forløbet af 15 dage, medmindre lovlig anke forinden er blevet iværksat.

Er der gået 4 uger efter indsættelsesforretningen, uden at køberen har foretaget retslige skridt mod sælgeren i anledning af tingens tilbagetagelse eller opgørelsen af mellemværendet, gives det til sikkerhed stillede beløb tilbage til sælgeren. Angår tvisten indsigelse fra sælgeren mod værdiansættelsen, sker udbetalingen af det omstridte beløb dog til køberen, når sælgeren ikke foretager retslige skridt inden den angivne frist.

§ 15.

Vil køberen i henhold til § 6 eller § 7 indløse ting, som sælgeren har fået tilbage, finder bestemmelserne i §§ 10—14 tilsvarende anvendelse.

§ 16.

For indsættelsesforretninger efter denne lov erlægges i retsafgift 3 kr. og i vidnegebyr 1 kr.

For tilsigelser efter § 11, stk. 1, 2. punktum, betales 1 kr.

§ 17.

De i denne lov til beskyttelse for køberen givne bestemmelser kan ikke fraviges til hans skade ved forudgående overenskomst mellem sælger og køber.

Har køberen aftalt med sælgeren, at en trediemand skal være bemyndiget til at optræde på hans vegne i tilfælde af misligholdelse, er det uden retsvirkning.

§ 18.

Har nogen, som erhvervsmæssigt sælger eller medvirker til at sælge ting på afbetaling, drevet denne virksomhed på en måde, der strider mod god forretningsskik i forhold til køberne, kan han frakendes retten til at drive sådan næringsvirksomhed for et tidsrum af mindst 1 og højst 5 år eller i gentagelsestilfælde for bestandig. Retten kan frakendes såvel personer, der sælger eller medvirker til at sælge, som aktieselskaber og andre sammenslutninger.

Frakendelse i medfør af stk. 1 kan ske ved dom i en straffesag eller i en særlig anlagt politisag.

Den, der erhvervsmæssigt sælger eller medvirker til at sælge ting på afbetaling i strid med en i medfør af stk. 1 truffet bestemmelse, straffes med bøde.

§ 19.

Denne lov træder i kraft den 1. januar 1955.

Fra samme dato ophæves lov nr. 244 af 8. maj 1917 om køb på afbetaling, dog at lovens regler med undtagelse af §§ 11—14 fortsat finder anvendelse på afbetalingskøb, der er afsluttet forinden dette tidspunkt.

Gustav Pedersen.

/ Gottschalck-Hansen.